

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาวิเคราะห์สภาพปัญหาขององค์การของรัฐที่เป็นอุปสรรคในการมีบรรษัทภิบาลที่ดี (2) เพื่อศึกษาบทบาทของคณะกรรมการในบริษัทจดทะเบียนตามหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีสำหรับบริษัทจดทะเบียน ปี 2549 เพื่อนำไปเป็นตัวอย่างสำหรับองค์การของรัฐ (3) เพื่อเสนอแนะแนวทางการปรับปรุงบทบาทของคณะกรรมการในองค์การของรัฐ (4) เพื่อศึกษาการประยุกต์ใช้ทฤษฎีบรรษัทภิบาลกับองค์การของรัฐในบริบทของประเทศไทย

การรวบรวมข้อมูลใช้การสังเกตอย่างมีส่วนร่วมและการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกกับผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญ 22 คน

ผลการวิจัยวิเคราะห์ได้ว่า (1) ปัญหาหลักขององค์การของรัฐที่ทำให้เกิดการขาดการกำกับดูแลที่ดี คือ การแทรกแซงจากนักการเมืองในการแต่งตั้งกรรมการ และการตัดสินใจของคณะกรรมการ การขาดความชัดเจนของการทำหน้าที่เจ้าของ ความโปร่งใสและเปิดเผยข้อมูลอยู่ในระดับต่ำ และความไม่เป็นมืออาชีพของคณะกรรมการ ทั้งหมดนี้ทำให้คณะกรรมการยากที่จะแสดงบทบาทที่แท้จริงของผู้กำกับดูแลที่ดีได้ (2) ทฤษฎี

บรรษัทภิบาลซึ่งได้แก่ Agency theory, Stewardship theory และ Stakeholder theory ไม่สามารถประยุกต์ใช้ในบริบทของประเทศไทย เนื่องจากคณะกรรมการไม่เป็นมืออาชีพ และไม่สามารถตัดสินใจได้อย่างอิสระ

เพื่อให้องค์การของรัฐมีความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติหน้าที่ ความโปร่งใส ความน่าเชื่อถือ และสามารถแข่งขันได้จึงสามารถสรุปข้อเสนอแนะจากการศึกษาวิจัยได้ ดังนี้

1. รัฐมนตรีควรผลักดันให้มีการสรรหาคณะกรรมการที่มีความอิสระ ความซื่อตรง และมีคุณสมบัติที่เหมาะสม ไม่ใช่เป็นตัวแทนของรัฐบาลในการหาประโยชน์ส่วนตัว หรือสร้างทำเป็นอิสระ
2. คณะกรรมการในองค์การของรัฐควรทำหน้าที่ให้ทิศทางและควบคุมการจัดการ โดยใช้หลักความระมัดระวัง และความซื่อสัตย์ เพื่อประโยชน์ของประเทศชาติ
3. ขกระดับความรับผิดชอบต่อผลการปฏิบัติงานของผู้ที่เกี่ยวข้องกับองค์การของรัฐ ได้แก่ ผู้บริหาร คณะกรรมการ องค์การที่ทำหน้าที่เจ้าของ รัฐมนตรี รัฐบาล และสภาผู้แทนราษฎร เพื่อให้มั่นใจว่าการตัดสินใจมีประสิทธิภาพและมีบรรษัทภิบาลที่ดี
4. หลักเกณฑ์และแนวทางการกำกับดูแลกิจการที่ดีขององค์การของรัฐ ควรมี “สภาพบังคับ” ให้คณะกรรมการและฝ่ายบริหารต้องดำเนินการ
5. ควรมีการศึกษาวิจัยในเรื่อง การจัดตั้งองค์การที่มีความอิสระแบบรวมศูนย์ หรือบริษัทวิสาหกิจแห่งชาติ (holding company) เพื่อปฏิบัติหน้าที่เจ้าของที่มีประสิทธิภาพ
6. สำหรับรัฐวิสาหกิจซึ่งไม่สามารถแก้ปัญหาการหาผลประโยชน์ของนักการเมืองได้ ควรมีการศึกษาวิจัยเรื่อง การแปรสภาพรัฐวิสาหกิจเป็นบริษัทมหาชน จำกัด (corporation) เพื่อลดการแทรกแซงของนักการเมือง หรือการแปรรูป (privatization) รัฐวิสาหกิจ เพื่อความเป็นอิสระ เพิ่มศักยภาพในการแข่งขัน และปลอดจากการเมือง

This dissertation investigates (1) problems found in public organizations that are obstacles to good corporate governance. In addition, (2) in order to provide exemplary models for public organizations, the researcher inquired into the roles of the boards of directors of companies which were listed companies in 2006 on the presumption that these boards would conduct themselves in accordance with the principles of good governance. Thereupon, (3) the researcher framed guidelines to the end of improving how boards of directors in public organizations should carry out their duties. Finally, (4) the researcher conducted a study of the application of corporate governance theories to public organizations in Thailand.

Data were collected through participatory observation and conducting in-depth interviews with twenty-two major informants.

Findings are as follows:

(1) Public organizations devoid of adequate supervision subsequently failed to cope with problems stemming from the interference of politicians in the selection of directors. It was also found that such organizations had directors whose decision making was extremely faulty because of conflicts over ownership, lack of transparency, failure to disclose pertinent information, and unprofessional behaviors. It is patent that these factors make it highly dubious that such committee members could ever become good supervisors.

(2) The theories of corporate governance such as agency theory, stewardship theory, and stakeholder theory are inapplicable to public organizations in Thailand because the boards of directors are unprofessional and do not make independent decisions.

For public organizations to assume responsibilities and to carry out duties in a proper fashion it will be necessary for them to adopt the qualities of transparency, trustworthiness, and competitiveness. To this end, the researcher proffers the following suggestions:

1. Ministries should insist on the appointment of members of the boards of directors who are independent, honest, and appropriately qualified. These directors must not take on the role of government representatives simply for the sake of benefitting only themselves under the guise of

pretending to be independent and disinterested representatives of the government.

2. Members of the boards of directors must perform their duties and exercise control through strict adherence to principles of due caution and exemplary probity for the sake of the country as a whole.

3. Members of the boards of directors must be utterly responsible in the performance of their duties and ensure that all those concerned with government agencies, including administrators, members of the boards of directors, those controlling organizations with ownership functions, ministers, government officials, and representatives carry out their duties and responsibilities efficaciously and in accordance with the principles of good governance.

4. The principles and guidelines for supervisory organs responsible for governmental organizations must be “enforceable” in the sense that members of boards of directors and administrators must be constrained to comply with whatever is required by these principles and guidelines.

5. Research should be conducted on how to establish autonomous centralized organizations or holding companies which are capable of properly carrying out ownership duties in an upright and efficacious manner.

6. For those state enterprises that cannot solve the problems of political interference and allow egregiously selfish behaviors on the part of those controlling them, research should be conducted to show how these deleterious factors can be eliminated on pain of having the enterprises privatized. Privatization may well go far in obviating these defects and in its wake would likely flow much less political interference, independence of direction, and more effectively competitive policies and results.